



Wetsvoorstel mediation

Notaris heeft voordeel van alles-in-éénpakket

Door een wetsvoorstel van VVD-Tweede Kamerlid Ard van der Steur krijgt mediation een volwassen plek in de conflictbeslechting. Sommige notarissen volgen deze ontwikkeling met argusogen: krijgen ze er concurrenten bij die zich met echtscheidingen gaan bezighouden en documenten met executoriale titel mogen opstellen? Van der Steur: 'Juist nu kan notaris zich onderscheiden op alle terreinen waar hij een meerwaarde heeft.'

TEKST Peter Louwerse | FOTO'S Truus van Gog

Ard van der Steur kent de bezwaren binnen de juridische beroepsgroepen tegen mediation. 'Maar angst is altijd een slechte raadgever', meent hij. Hij legt de nadruk op de kansen. 'In het regeerakkoord staat dat de rol van de rechter wordt teruggebracht bij echtscheidingen zonder kinderen. Dat opent voor notarissen de mogelijkheid de totale dienstverlening te leveren bij echtscheiding.

Als notariskantoren geregistreerde mediators hebben, kunnen ze zich onderscheiden op alle terreinen waar ze een meerwaarde hebben.' Hij noemt als voorbeelden onroerend goed, personen- en erfrecht en vennootschappen. 'Ik acht de notaris goed in staat de kansen van de bedreigingen te onderscheiden.' Het VVD-Kamerlid is een warm pleitbezorger van mediation. 'Toen ik nog advocaat was, zag ik dat het uitvechten van een conflict bij de rechter vaak leidde tot twee teleurgestelde partijen', zegt hij. 'Bij mediation zetten beide

partijen hun handtekening onder het resultaat. Dat betekent dus dat ze allebei tevreden zijn.' In 60 procent van de gevallen leidt mediation tot succes: het is sneller en goedkoper dan een proces. Met de nieuwe wet wil Van der Steur bewerkstelligen dat nog meer partijen kiezen voor deze wijze van conflictoplossing.

VOLLEDIGER OPLOSSING

Mediation wordt al vaak toegepast.

Waarom deze wet?

'Er kleven nu nog nadelen aan mediation, en die wil ik wegnemen. Partijen die hebben afgesproken zich aan de mediationovereenkomst te houden, kunnen daar nog onderuit komen bij de rechter. Straks niet meer. Als in het contract staat dat partijen geschillen over de uitkomst aan de mediator moeten

‘De overheid is er voor de burger, ze is niet tegen de burger’



voorleggen, zitten ze daaraan vast. Partijen die een rechtszaak willen aanspannen, moeten straks ook eerst uitleggen waarom ze geen mediation hebben geprobeerd.’

Hoe verklaart u het succes van mediation?

‘De rechter moet uitspraak doen op basis van wat de twee partijen hem hebben verteld. Daar zitten twee problemen aan. Ten eerste kan de rechter niet verder gaan dan het geschil dat is voorgelegd. In een ordinaire burenruzie is het onderliggende conflict tussen beide burens over het algemeen niet waar het geschil over gaat. De ruzie lijkt te gaan over een schutting. Maar het echte probleem is dat de buurman een grotere auto heeft, en die plaatst-ie ook nog eens recht voor mijn deur. Daar kan ik niets tegen doen. Maar als hij ook nog eens een schutting 5 centimeter te ver zet, dan pak ik hem. De rechter is niet bevoegd over de auto. Hij kan het conflict dus niet oplossen. De mediator wel. Beide partijen zijn tevreden, anders zetten ze hun handtekening niet onder het resultaat. Mediation is dus een vollediger oplossing van het geschil. En de kans is groter dat de afspraken worden nagekomen. Een tweede probleem is dat een rechtszaak verschillen zichtbaar maakt. Mensen komen meer tegenover elkaar te staan dan noodzakelijk is.’

JURIDISCH DESKUNDIG

Moet je juridisch geschoold zijn om een echtscheiding te regelen?

‘Nee, het is overdreven om te eisen dat alleen juristen juridisch getinte zaken mogen behandelen. Een niet-jurist kan dat ook,

en dat gebeurt ook al. Juristen moeten hun competenties niet overdrijven, zeg ik als jurist. Bovendien gaan we de kwaliteit van de mediators waarborgen door een register voor mediators. Alleen mediators die aan de opleidingseisen voldoen en die minimaal twaalf zaken hebben gedaan, of vijf grote zaken, mogen zich registermediator noemen. Ze vallen onder tuchtrecht en hebben verschoningsrecht. We stellen wel als eis dat de mediator juridisch deskundig is op het rechtsgebied waarop hij zich beweegt. Bovendien krijgt de vaststellingsovereenkomst van de mediator/niet-notaris pas executoriale kracht na goedkeuring door de rechter.’

MARKETINGINSTRUMENT

Het feit dat het notariaat zijn monopolie op aktes met executoriale titel verliest, ligt veel notarissen zwaar op de maag. ‘Hier ligt juist een kans voor de notaris! De mediator zelf is niet altijd geschikt om die vaststellingsovereenkomst op te stellen. Hij kan dan zijn executoriale titel bij de notaris halen. Daar kan de notaris zich mee profileren. Een probleem daarbij is wel dat notarissen altijd zullen verlangen om de partijen opnieuw te zien voordat ze een executoriale titel verbinden aan een mediationresultaat. Die notaris wil weten of die mensen zijn wie ze zeggen dat ze zijn, en of ze snappen waar ze hun handtekening onder hebben gezet.’

Wat raadt u notarissen dan aan?

‘Als ik notaris/mediator was, zou ik er een marketinginstrument van maken dat ik een alles-in-éénpakket in de aanbieding heb. Cliënten die mediation laten verzorgen door een notaris/mediator hoeven met hun mediationresultaat immers niet naar de rechter.’

Gaan mediators straks ook huwelijksvoorwaarden opstellen?

‘Nee, huwelijksvoorwaarden vastleggen, kan niet. Dat blijft bij de notaris. Ook daar geldt: notaris, neem die rol van mediator op je en begeleid mensen bij het opstellen van die huwelijksvoorwaarden. Met name omdat

er een wetsvoorstel in de maak is, waarin de algemene gemeenschap van goederen niet langer het uitgangspunt is.’

PROMINENTE PLEK

Welke zaken lenen zich bij uitstek voor mediation?

‘Mediation is zeer geschikt voor partijen die nog met elkaar verder willen. Dat kunnen particulieren zijn: bij een echtscheiding met kinderen bijvoorbeeld, of de verdeling van een erfenis. Maar ook veel ondernemingen willen na een conflict verder met de andere partij. Ik heb, toen ik advocaat was, voor een drogisterijketen gewerkt. Die keten wilde ook zaken blijven doen met afnemers met wie er problemen waren. Dus ik heb mediation voorgesteld, en daar zijn ze op ingegaan. Mediation is inzetbaar voor verschillende soorten zakelijke conflicten: ruzies tussen vennoten, geschillen tussen aandeelhouders, agentuurovereenkomsten, distributieovereenkomsten. Ook in het bestuursrecht is mediation bruikbaar. Bij de Belastingdienst gebeurt het al. Daar is 80 procent van de mediations succesvol. Ik wil mediation ook in het bestuursrecht een prominente plek geven. De overheid is er voor de burger, ze is niet tegen de burger. Het uitgangspunt moet zijn dat de overheid mediation altijd aanbiedt als er een geschil is met de burger. Ik denk er nog over na hoe ik dat precies wil vormgeven. We willen niet dat de burger mediation gaat gebruiken om uitstel te krijgen bij een belastingkwestie.’

Wordt u zelf ook mediator?

‘Ik zou nooit mediator willen worden, want ik vind mezelf daarvoor volstrekt ongeschikt. Ik ben een prater en een doener, en ik wil me overal mee bemoeien. Als mediator moet je je juist niet overal mee bemoeien, maar partijen de ruimte geven. Dat is niet mijn ding.’

Wat vindt VMSN-voorzitter Palko Benedek van het wetsvoorstel? Lees het op de volgende pagina.





Benedek reageert op
wetsvoorstel mediation

‘Bij mediation zonder kennis doe je de cliënt tekort’

Voorzitter Palko Benedek van de Vereniging Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat (VMSN) behoort tot de kleine groep van notarissen die zich hebben bekwaamd in mediation. ‘Ik ben het helemaal eens met Ard van der Steur: hier ligt een kans voor de notaris. Er is helaas slechts een klein clubje dat dit snapt.’

TEKST Peter Louwerse | FOTO Truus van Gog

‘Ik voel me soms als Asterix en Obelix’, zegt Palko Benedek. ‘Heel Gallië was bezet door de Romeinen, op één dorpje na.’ In notarisland wordt dat kleine dorpje bevolkt door de notaris/mediators. Ze vechten vanuit hun uitvalsbasis VMSN voor mediation in het notariaat. En zoals de Galliërs de Romeinen versloegen, zo zal mediation in het notariaat triomferen, hoopt Benedek. ‘En dat verwacht ik ook,’ vervolgt hij. ‘Mediation is voor de notaris een enorme kans om als onafhankelijke persoon mensen te helpen bij het oplossen van hun problemen. De notaris is onpartijdig en juridisch deskundig. Je voelt je er veilig.’

VALKUIL

Volgens Benedek is mediation voor notarissen een prima middel om de dienstverlening uit te breiden. Daarvoor moet nog wel wat zendingswerk verricht worden, meent hij. ‘Ik sprak pas geleden een notaris, en die zei: “Mediation dat doe ik al, dat kan ik al.” Die heeft het naar mijn mening nog niet helemaal begrepen. De notaris is bij uitstek geschikt als mediator, dat maakt hem nog geen goede mediator. Dat is de valkuil.’ Wie een goede mediator wil worden, moet een opleiding volgen en praktijkervaring opdoen.

Dat de mediator ook juridisch onderlegd moet zijn, is voor Benedek een vanzelfsprekendheid. ‘Ik wil niet zeggen dat je jurist moet zijn, maar wel dat je juridisch zwaar geschoold bent’, meent hij. ‘Als je wilt mediaten in een echtscheiding, dan zal je toch echt verstand moeten hebben van huwelijksgoederenrecht, pensioenen en belastingen. De notaris kan mediaten op terreinen waarop hij deskundig is: familierecht, vennootschapsrecht en registergoederen. Een notaris zal zich niet snel met een arbeidsconflict bemoeien. Bij mediation zonder kennis doe je de cliënt tekort.’

PIKETPALEN

Maar hoe zit het dan met de stelregel dat de mediator ‘dom, lui en dakloos’ moet zijn? Dom: hij laat partijen meedenken. Lui: hij is slechts procesbegeleider. En dakloos: hij is onpartijdig. ‘Dat werkt misschien bij een burenruzie, maar niet bij een ingewikkelde echtscheiding’, meent Benedek. ‘Stel dat de echtgenoten het erover eens zijn dat het huis op naam van de man komt te staan. Dan kun je als notaris/mediator niet volstaan met achteroverleunen. Je moet wijzen op de consequenties: hoe zit het met de schuld bij de bank? Je moet letten op de eventuele verervingen en schenkingen. Je begeleidt niet alleen het proces, je slaat ook piketpalen van

wat juridisch niet is toegestaan. Je ontrafelt de problemen en je maakt de afspraken en legt deze vast.’

PRE

Van der Steur raadt notarissen aan zich te profileren als de alles-in-éénoplossing voor juridische conflicten, en daar is Benedek het van harte mee eens. Hij noemt de notaris de *one stop shop* in de conflictoplossing. ‘Dat wij overeenkomsten van executoriale kracht kunnen voorzien, is een enorme pre’, stelt hij. ‘We maken al overeenkomsten in notariële akten. Met de grosse van de akte kun je verbeurde boetes laten innen door de deurwaarder. Dat is heel efficiënt.’ Van der Steur oppert ook dat notarissen een executoriaal stempel zetten op overeenkomsten die door anderen zijn opgesteld. ‘Dat is weliswaar minder efficiënt, maar ook dat gebeurt. En andersom maken VMSN-notarissen gebruik van de diensten van advocaten. Zij dienen bij de rechtbank de echtscheidingsconvenanten in die wij hebben gemaakt.’ De administratieve echtscheiding is straks een prachtkans voor het notariaat om als mediator huwelijken op gezamenlijk verzoek te ontbinden, meent Benedek. ‘Notarissen die geen mediator zijn, missen de boot’, is zijn stellige overtuiging. ■